

Miroslava Dorazilová (1880–1955) patřila k výrazným osobnostem společenského a kulturního života Vyškova. Věnovala se především ženskému hnutí, vzdělávání, spolkové práci a místní historii.

Miroslava se narodila v Křečkovících v domě čp. 5. Dům patřil jejímu dědečkovi Františku Jáchymkovi (1830–1909), rolníkovi a starostovi obce. Její matka Františka Jáchymková (1853–1941) získala na svou dobu neobvykle vysoké vzdělání. Studovala na Vyšší dívčí škole v Praze, kde pobývala u Elišky Krásnohorské, a poté navštěvovala ženský učitelský ústav v Brně. Po návratu do Vyškova se podílela na založení Ženské vzdělávací jednoty Vlasta. Spolek chtěl zvýšit kulturní úroveň a národní uvědomění žen. Proto pořádal přednášky, vznikl pěvecký sbor a také byla založena knihovna. Otec Jan Strnad (1845–1903), rodák z Jamného u Jihlavy, působil v advokátní kanceláři JUDr. Ctibora Helceleta, byl aktivní v Sokole a roku 1899 se stal prvním českým náměstkem na radnici. Malá Miroslava vyrůstala v Křečkovících a později v rodinném domě na Velkém náměstí čp. 109, v dnešní budově Turistického informačního centra Vyškov. Nacházel se zde hostinec U Zlatého orla, který byl významným centrem českého spolkového života. V roce 1884 přešel dům do vlastnictví jejích rodičů. Na dům vzpomínala jako na „Dům plný výklenků, klenutých stropů, komůrek a chodeb... Vše to vidím, jako by to bylo dnes. Bože, vždyť to byl můj otcovský dům.“

Rodinné prostředí výrazně ovlivnilo Miroslavin vztah k veřejnému životu. Studovala v klášterní škole dominikánek v Řepčíně u Olomouce a již ve čtrnácti letech vstoupila do ženského spolku Vlasta. Ve dvaceti letech se stala jeho jednatelkou. Roku 1899 se setkala s Eliškou Machovou, spoluzakladatelkou škol Vesny v Brně, a vstoupila do Moravskoslezské organizace žen. V roce 1902 se ve Vyškově konal sjezd Moravskoslezské organizace ženské, kde se ukázala různorodost názorů na další směřování hnutí. Pokusy Elišky Machové o sjednocení ženského hnutí nakonec ztroskotaly, úspěšnější byla učitelka Zdenka Wiedermannová-Motyčková, která v roce 1910 založila Pokrokovou organizaci moravských žen. Vyškovskou pobočku této organizace založily v roce 1910 Miroslava Dorazilová a učitelka Františka Ambrožová. Obě organizace – Vlasta a Krajské sdružení pokrokových žen – se nakonec sloučily a v roce 1913 vzniklo Sdružení pokrokových žen Vlasta ve Vyškově. Po vzniku Československa se Miroslava Dorazilová stala předsedkyní Vlasty.

V roce 1921 se zasloužila o založení rodinné školy Vlasty, která od roku 1925 nesla název Odborná škola pro ženská povolání. Výuka byla určena dívkám po obecné nebo měšťanské škole a zaměřovala se na šití, vaření, péči o domácnost či administrativu v živnostenské sféře. Probíhaly i kurzy pro ženy.

Zcela mimořádnou událostí v dějinách vyškovského ženského hnutí byl sjezd moravských žen konaný ve Vyškově 8. a 9. června 1924. Tento sjezd navazoval na dlouholetou tradici pokrokového ženského hnutí, které se po vzniku republiky snažilo znovu sjednotit a zformovat pod jednotnou organizací. Vyškov nebyl zvolen náhodně – spolek Vlasta zde v roce 1924 oslavil 50 let od svého založení a jeho členky se ujaly příprav i samotné organizace sjezdu. Miroslava Dorazilová jako předsedkyně Vlasty přivítala všechny účastnice a ve svém projevu připomněla zásadní proměnu postavení žen: „Dnes scházíme se za zcela jiných poměrů. Cíle tehdejšího hnutí pokrokového bylo dosaženo, tj. staly jsme se plnoprávnými občankami. A jako svobodné občanky scházíme se na Moravě dnes poprvé bez rozdílu politické příslušnosti, všechny prodechnuty jedinou myšlenkou – společně pracovati v duchu pokrokovém za povznesení ženy československé.“ Výsledkem sjezdu bylo obnovení Zemské

organizace Pokrokových žen moravských. V následujících letech pracovala M. Dorazilová jako jednatelka této organizace a redigovala její časopis Věstník.

Její jméno je spojeno také s vyškovským Sokolem. K sokolskému prostředí měla blízko již od dětství, protože ženy začaly ve Vyškově cvičit v roce 1896 pod vedením jejího otce. Sama Miroslava cvičila spolu se sestrou Marií a v roce 1902, kdy byl ustaven samostatný ženský odbor, se stala jeho náčelnicí. Tuto funkci vykonávala do roku 1906. Vyškovské cvičenky se poprvé veřejně představily při průmyslové výstavě v srpnu 1902.

Vedle veřejné a spolkové práce se Miroslava Dorazilová věnovala historii a národopisu. Přispívala do Vyškovských novin a v letech 1932–1933 zde publikovala cyklus Z minulých let. Vydala také knihy Z historie našeho domu (1938) a Křečkovice (1940). Usilovala o zachycení příběhů, které by jinak mohly upadnout v zapomnění.

Významnou oporou jí byl manžel Julius Dorazil (1874–1942), obchodník, za něhož se provdala roku 1905. Měli dvě děti, syna Miroslava a dceru Zdeňku, která zemřela v kojeneckém věku. Po únorovém převratu 1948 se vzdala funkce předsedkyně Vlasty. V roce 1949 byla zrušena i Zemská organizace Pokrokových žen moravských. V kronice o sobě napsala: „Těžce se loučila s těmito svými dvěma láskami, ale došla k přesvědčení, že dnešní doba vyžaduje mladých, průbojných žen, takových, jaké byly před 40 lety pokrokové ženy moravské.“ Miroslava Dorazilová zemřela 25. srpna 1955 ve Vyškově – tiše, v ústraní, ale se vztyčenou hlavou a bohatým životním dílem za sebou. Její odkaz připomíná nejen její obětavá práce pro vyškovskou společnost, ale i její úsilí o emancipaci žen na Moravě.